

Nadstandardy ve zdravotní péči po vyhlášení nálezů Ústavního soudu ČR

Radek Polícar

1.10.2013

Milníky

- do 30. 11. 2011 - bez „nadstandardů“
- 1. 12. 2011 až 4. 8. 2013
  - základní varianta
  - ekonomicky náročnější varianta
- od 5. 8. 2013 - bez „nadstandardů“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- prejudikatura:
  - Pl. ÚS 35/95 z 10. 7. 1996 (vyhláška o zdravotní péči poskytované za úhradu)
  - Pl. ÚS 14/02 z 4. 6. 2003 („paragraf Fischerové“)
  - Pl. ÚS 1/08 z 20. 5. 2008 (regulační poplatky)

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- Pl. ÚS 35/95:

„Nelze připustit, aby vymezení rozsahu výše poskytované zdravotní péče za plnou nebo částečnou úhradu byla ponechána na úpravě jiným než zákonným právním předpisům. Tím by se sféra ochrany základních práv a svobod dostala pod pravomoc moci výkonné, která k takovým pravomocím není oprávněna.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- Pl. ÚS 14/02:

„Ze znění zákona však současně vyplývá, že nic nebrání ani tomu, aby za zdravotní péči poskytnutou nad rámec podmínek pro bezplatnou péči přímá úhrada od pojištěnců vybírána být mohla...“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- Pl. ÚS 1/08:

„Zákonem je možné stanovit, které úkony lékařské péče jsou z veřejného zdravotního pojištění hrazeny plně, které částečně a které vůbec ne, stejně jako je tomu u úhrady léčivých přípravků a potravin pro zvláštní účely.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „Z pohledu Ústavního soudu je podstatné, aby obsah čl. 31 Listiny nebyl zákonem fakticky vyprazdňován. V jeho duchu musí být prostředky veřejného zdravotního pojištění plně kryta kvalitní, plnohodnotná a účinná péče jakožto péče základní, standardní.“
- „Rozdíl mezi standardní a nadstandardní péčí nesmí spočívat v rozdílech ve vhodnosti a účinnosti léčby.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „Je nutno konstatovat, že stávající právní úprava takové obavy sice zásadně nebude, neboť zákon o veřejném zdravotním pojištění v § 13 odst. 1 vymezuje kvalitativní podmínky zdravotní služby hrazené z veřejného pojištění shodně pro obě varianty péče...“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „ Shora uvedené argumenty tak vedou Ústavní soud k dílčímu závěru, že samotné rozdělení zdravotních služeb hrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění na variantu základní, z veřejného pojištění plně hrazenou, a variantu ekonomicky náročnější je v souladu s naším ústavním pořádkem.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „... je zcela nezbytné, aby i rozsah a způsob jejich poskytování byl vymezen stejným legislativním režimem. Jiná než zákonná úprava by byla porušením Listiny, a tedy i ústavnosti.“
- „Nelze připustit, aby vymezení rozsahu výše poskytované zdravotní péče za plnou nebo částečnou úhradu bylo ponecháno na úpravě jiným než zákonným právním předpisům.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „ Je pravda, že obecný základ variant základní a ekonomicky náročnější je obsažen přímo v zákoně. Z pohledu Ústavního soudu je ale podstatné, zda úprava v zákoně sama o sobě, tedy i bez prováděcí vyhlášky, je adresátům dostatečně srozumitelná a zda by byla aplikovatelná.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „ Poskytovatelům zdravotních služeb, pojišťovnám i pojištěncům je tedy teprve z vyhlášky zřejmé, co je základní variantou a za jaké zdravotní výkony, pomůcky, prostředky a zdravotní materiál je možno či nutno doplácet nad rámec úhrady z veřejného pojištění. Ze zákona samotného to neplyne a nelze to z něj dovodit ani nejvolnější interpretací.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „ Zákon o veřejném zdravotním pojištění tedy udělal pouze první krok k vymezení standardu a nadstandardu (slovy zákona o veřejném zdravotním pojištění základní a ekonomicky náročnější varianty).“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „Druhá, ovšem podstatná část, bez níž je institut neživotaschopný, tedy konkrétní určení toho, co je v intencích čl. 31 Listiny bezplatnou péčí, je upravena až v prováděcí vyhlášce. Zákonodárce tím dle Ústavního soudu požadavkům nastaveným ústavním pořádkem a opakovaně vyloženým dosavadní rozhodovací praxí nedostal.“

Co řekl Ústavní soud? (Pl.ÚS 36/11)

- „Ve vztahu k posuzované materii lze uzavřít, že některé podstatné definiční znaky, na něž je vázána povinnost úhrady zdravotní péče (byť po zvolení její ekonomicky náročnější varianty), jakož i povinnost poskytovatelů zdravotní péče týkající se nabízení variant či dokumentace souhlasu pacienta jsou (či mají být) primárně vymezeny teprve podzákonným předpisem.“

Hrazené a nehrazené zdravotní služby

- Současný stav:
  - Ze zdravotního pojištění se hradí zdravotní služby poskytnuté pojištěnci s cílem zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav nebo zmírnit jeho utrpení, pokud
    - odpovídají zdravotnímu stavu pojištěnce a účelu, jehož má být jejich poskytnutím dosaženo, a jsou pro pojištěnce přiměřeně bezpečné,
    - jsou v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy,
    - existují důkazy o jejich účinnosti vzhledem k účelu jejich poskytování.

Hrazené a nehrazené zdravotní služby

- Pojištěnec má právo na poskytnutí hrazených služeb v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem, přičemž poskytovatel nesmí za tyto hrazené služby přijmout od pojištěnce žádnou úhradu, ...

Prostor pro změny?

- Nepochybně je...
- ... v mezích ústavních limitů:
  - Vymezení zákonem
  - Vždy musí být něco bezplatně
  - Dělení nikoli na péči lepší (účinnější) a horší (méně účinnou)
  - Zohlednit individuální situace pacientů

Děkuji Vám za pozornost!

Mgr. Radek Policar

Masarykův onkologický ústav

Žlutý kopec 543/7

656 53 Brno

e-mail: policar@mou.cz

